ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

ԹԻՖԼԻՍ
Էլեկտրաշարժ տպ. «Հերմէս» Ս. Գ. Եղիզարեանի, Մադաթ. փող.
1908

361
Կ-21

361
4-21
300
1356-44
ՀՍԽՀ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А. Публичная Библиотека
7/XI. 1922
имени А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
1 MAR 2010

По журнальному постановленію Тифлисскаго Губернскаго по дѣламъ объ обществахъ присутствія 16 января 1908 года состоявшемуся „Армянское Благотворительное Общество на Кавказѣ“ внесено въ реестръ. подъ № 79-мъ, настоящій уставъ утвержденъ и къ возникновенію дѣятельности означеннаго общества препятствій невстрѣчается. Января 31 дня 1908 года.
За Тифлисскаго Губернатора,

И. д. Вице—Губернатора А. Чернявскій.

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Կովկասում

I ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

§ 1. Ընկերութեան նպատակն է նպաստել լուսաւորութեան տարածման հայերի մէջ Կովկասում և օգնել նրանց նիւթականապէս։

§ 2. Այս նպատակին հասնելու համար Ընկերութիւնը՝ օրէնքով սահմանած միջոցներով ու կարգով, իր ոյժերի զարգացման համեմատ՝

ա) պահպանում է արդէն գոյութիւն ունեցող հայոց ուսումնարանները, հիմնում է և նիւթականապէս նպաստում է նորերի բացման.

բ) օժանդակում է ժողովրդի մէջ արհեստներ տարածելուն և նրա նիւթական դրութիւնը բարելաւելուն.

գ) օգնում է ուսանողներին ուսման մէջ.

դ) լոյս է ընծայում գրքեր ու պարբերական հրատարակութիւններ ժողովրդի ընթերցանութեան համար և այլ գրականական երկասիրութիւններ.

12 3 MAY 2013
42.805

ե) հիմնում է տպարաններ, վիմագրատներ, մուզէյումներ, գրադարաններ և ընթերցարաններ.

զ) հիմնում է հիւանդանոցներ, ամբուլատորիաներ (հիւանդանոց երթեւեկ հիւանդների համար), ապաստարաններ, հասարակական ճաշարաններ, թէյատներ, էժանագին բնակարաններ, գիշերելու տներ, պատըսպարաններ, հանրակեցարաններ, աշխատանքի տներ և այլ բարեգործական հաստատութիւններ:

է) օգնում է տառապեալներին ժողովրդական աղէտների ժամանակ, այն է՝ սովի, տարափոխիկ հիւանդութիւնների, հրդեհի և այլն, որի համար՝ իւրաքանչիւր առանձին դէպքում, պատշաճաւոր թոյլտուութեամբ՝ բացում է հանգանակութիւն, կազմակերպում է սանիտարական ժամանախմբեր կամ ուղարկում է իր կողմից լիազօրներ:

ը) օգնում է կարևոր դէպքերում նիւթականապէս և բարոյապէս իր տեղական ճիւղերին, ինչպէս և հայկական այլ ընկերութիւններին և հաստատութիւններին:

II ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

§ 3 Ընկերութեան միջոցները կազմում են՝

ա) անդամների տարեկան վճարները.

բ) ընկերութեան դրամագլխի, շարժական և անշարժ կալքերի եկամուտները.

գ) նուէրներ դրամով, իրեղէններով և ամէն տեսակ գոյքով.

դ) գումարներ, որոնք գոյանում են իշխանութեան կողմից թոյլ տուած՝ զանազան ընթերցանութիւններից, հրապարակական դասախօսութիւններից, երաժշտական հանդէսներից, երեկոյթներից, գրօսանքներից, թատերական ներկայացումներից, վիճակախաղ-ալլեգրից և այլն, ըստ օրինակի այլ ընկերութիւնների. նոյնպէս գրքերի, պարբերական հրատարակութիւնների և Ընկերութեան պատկանեալ ամէն տեսակ գոյքերի վաճառումից:

§ 4. Ընկերութիւնը մտնող բոլոր գումարները բաժանւում են, իրենց նշանակութեան համեմատ, երկու տեսակի՝ անձեռնմխելի և ծախսուց գումարներ:

Ծանօթ. Սրանից անկախ Ընկերութեան իրաւունք է տրւում ունենալ համաձայն Ընդհանուր Ժողովի որոշման՝ պահեստի և յատուկ գումարներ: Այս դէպքում յատուկ գումարները կազմում են այն նուէրները, որոնք յատկացնւում են նուիրողների կողմից մի առանձին որոշ նպատակի համար, որը թոյլատրւում է սոյն կանոնադրութեամբ:

§ 5. Անձեռնմխելի գումարը կազմւում է նուիրատուութիւններից և այլ մուտքերից, որոնք անւում են անձեռնմխելի պահելու պայմանով, նոյնպէս Ընկերութեան եկամուտների զեղչից այն կարգով ու այն չափով, ինչ չափով ցոյց է տրուած սորա յիշուած 6-րդ §-ում:

§ 6. Ընկերութեան և նրա Տեղական Ճիւղերի եկամուտներից, համաձայն նախահաշուի՝ պահւում է ամենայն տարի 5—10% Ընդհանուր Ժողովի հայեցողութեամբ, իբրև անձեռնմխելի և պահեստի գումարներ ամբողջ Ընկերութեան համար, որից $^1/_3$ պահւում է իբրև անձեռնմխելի, իսկ $^2/_3$ ընդհանուր պահեստի գումարներ:

§ 7. Պահեստի գումարի ծախսելու կդանակը որոշում է Ընդհանուր Ժողովը։

§ 8. Ծախսից գումարը կազմում է Ընկերութիւնը մտած միւս բոլոր եկամուտներից, նոյնպէս անձեռնմխելի և պահեստի գումարների տոկոսներից, եթէ միայն այդպիսիք կլինին։ Իսկ յատուկ գումարի տոկոսները՝ դուրս գալով 6-րդ § ում յիշատակուած գեղջը, պէտք է գործադրուեն բացառապէս իրեն յատուկ նպատակի համար։

§ 9. Ծախսերն անուում են բացառապէս Ընդհանուր Ժողովի թոյլտուութեամբ, այն է՝ իւրաքանչիւր տարուայ նախահաշիւը Ընդհանուր Ժողովի կողմից հաստատուելուց յետոյ, նոյնպէս՝ հաստատուած այդ նախահաշուից դուրս, Ընդհանուր Ժողովը, կարևոր դէպքերում, անում է ծախսերի յատուկ որոշումներ։

III ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

§ 10. Ընկերութիւնն իր գործունէութիւնը առաջ տանելու համար՝ օգտուում է իր այն բոլոր իրաւունքներով ու արտօնութիւններով, որոնք յատուկ են ամեն մի իրաւաբանական մարմնի։

§ 11. Ընկերութիւնը յանձին իր Խորհրդի՝ համաձայն սոյն կանոնագրութեան՝ իրաւունք ունի բաց անել ճիւղեր Կովկասի սահմաններում։ Ճիւղեր բաց անելու համար պահանջւում է, որ գրուին անդամներ ոչ պակաս քան 15 հոգի։

§ 12. Ընկերութիւնը իրաւունք ունի ձեռք բերել, գնել, ծախել կամ կապալով տալ անշարժ կայքեր, նոյնպէս գրաւ ընդունել և գրաւ դնել։

§ 13. Ընկերութիւնը կարող է պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ ունենալ հանգանակութեան համար տուփեր եկեղեցիների և հասարակական հիմնարկութիւնների մէջ հայոց հոգևոր իշխանութեան, կամ հասարակական հիմնարկութիւնների վարչութիւնների հաստատութեամբ։

§ 14. Ընկերութիւնը կարևոր դէպքերում իրաւունք ունի լրացնել կամ փոփոխել սոյն այս կանոնադրութիւնը օրինական կարգով։

§ 15. Ընկերութիւնն ունի առանձին կնիք և դրոշմ այս վերնագրով «ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ»։

IV ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

§ 16. Ընկերութիւնը կազմւում է անդամներից՝

ա) պատուաւոր

բ) մշտական և

գ) իսկական.

Բոլոր այս կոչումները կրում են երկու սեռի անձինք ևս։

§ 17. Պատուաւոր անդամներ կարող են ընտրուել Ընկերութեանն առանձին ծառայութիւն ցոյց տրուող անձինք։ Այդ ընտրութիւնը կատարում է Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը Թիֆլիսում՝ Խորհրդի կամ Տեղական Վարչութիւնների առաջարկութեամբ։

§ 18. Մշտական անդամներ հաստատւում են Ընկերութեանը միանուագ ոչ պակաս քան 100 բուբլի նուիրող անձինք։

§ 19. Իսկական անդամներ հաստատւում են տարեկան Ընկերութեան հինգ բուբլի վճարողները։ Անկախ

դրամական վճարներից, համաձայն Խորհրդի որոշման՝ իսկական անդամի կոչում կարող են կրել նույնպես Ընկերութեան ձրի ծառայութիւն ցոյց տուող անձինք։

§ 20. Այն անձինք, որոնք Ընկերութեանս վերանորոգութիւնից առաջ եղել են Ընկերութեան պատուաւոր և մշտական անդամներ, մնում են նոյն կոչման մէջ և սոյն կանոնադրութեան հիման վերայ, եղած վերանորոգութիւնից յետոյ։

§ 21. Պատուաւոր անդամներին տրւում է Ընկերութիւնից պատշաճաւոր ստորագրութեամբ և կնիքով դրոշմած վկայագիրներ։

§ 22. Բոլոր անդամները, ինչ կոչման և լինին, ունին ձայնի իրաւունք Ընդհանուր ժողովներում, եթէ միայն անձամբ ներկայ են։

§ 23. Ընկերութեանը անդամ դրուողները հէնց գրուելիս՝ վճարում են իրենց անդամակցական վճարները։ Խորհուրդը և Տեղական Վարչութիւնները իրաւունք ունին վճարները բաժան էլ երկու ժամանակամիջոցի—յունուարի մէկին և յուլիսի մէկին։

§ 24. Այն անդամները, որոնք չորս ամսուայ ընթացքում չեն հատուցել իրենց վճարը, հաշուետուութեան տարուայ սկզբից հրաժարուած են համարուում և կրկին ընդունուում են, երբ նորոգում են նոյն վճարը։

V ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

§ 25. Ընկերութեան գործերը վարում են Ընկերութեան Խորհուրդը և Տեղական Վարչութիւնները։ Խորհուրդը գտնուում է Թիֆլիսում, իսկ Տեղական Վարչութիւնները Կովկասի զանազան քաղաքներում և տեղերում։

§ 26 Ընկերութեան վարչութիւնների բոլոր անդամները, թէ Թիֆլիսում և թէ Թիֆլիսից դուրս, ձրի են կատարում իրենց պարտաւորութիւնները, բացի այն դէպքերից, որոնք Ընկերութեան Խորհուրդը վարձատրութեան արժանի կը գտնէ։

§ 27 Ընկերութեան բոլոր մարմինների պարտականութիւնն է՝ զարգացնել նրա գործունէութիւնը և աճեցնել նրա միջոցները։ Այս մարմինների կազմը և նրանց պարապմունքների շրջանը բացատրուած է հետևեալ § §-ներում։

VI ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

§ 28. Խորհուրդը, իբրև կենդրոնական մարմին ամբողջ Ընկերութեան, բաղկացած է 12 անդամից, Ընկերութեան անդամների Ընդհանուր ժողովից Թիֆլիսում ընտրուած, երեք տարով։

§ 29. Խորհրդի անդամների միաժամանակ հեռանալուց խուսափելու համար, առաջին երկու տարին, վիճակով հեռանում է ամեն տարի նրանց $^1/_3$ մասը, իսկ յետոյ՝ ըստ աւագութեան ձայների։ Դուրս եկող անդամները կարող են նորից ընտրուել։

§ 30. Խորհրդի անդամների ժամանակից առաջ, որի համար նրանք ընտրուել էին, հեռանալու կամ նրանց երկար ժամանակ բացակայելու դէպքում, նրանց փոխարինելու համար՝ Ընդհանուր Ժողովը ընտրում է 4 փոխանդամ։ Խորհրդի կազմի մէջ մտնող փոխ-անդամը, մնում է կազմի մէջ մինչև նոյն տարուայ Ընդհանուր Ժողովը, ուր կատարում է Ընկերութեան պաշտօնատար անձանց ընտրութիւնը։

Ծանօթ. Խորհրդի այն անդամը, որը յընդ-

թացս երեք ամսուայ չի մասնակցել նրա նիստերին, ոչ յարգելի պատճառներով, համարւում է Խորհրդի անդամի կոչումից հրաժարուած։

§ 31. Խորհրդի անդամները ընտրում են իրենց միջից ամենայն տարի մի Նախագահ և երկու փոխ-նախագահ, որոնցից մէկը կոչւում է առաջին, իսկ միւսը՝ երկրորդ, համաձայն նրանց ստացած քուէների քանակութեան. ընտրում են նոյնպէս գանձապահ և քարտուղար։ Վերջին երկու պաշտօնը կարելի է յանձնել մի հոգու Խորհրդի որոշման համաձայն։

32. Խորհրդի նիստերի օրերը որոշում է ինքը Խորհուրդը։

§ 33. Խորհրդի նիստերի որոշումներն օրինական լինելու համար, անհրաժեշտ է անդամների ոչ պակաս քան կէսի ներկայութիւնը, հաշուելով և Նախագահին կամ նրա տեղը բռնող փոխ-նախագահին։ Խորհրդի մի որևէ անդամի, հիւանդութեան կամ ժամանակաւոր բացակայութեան դէպքում Թիֆլիզից, Նախագահը հրաւիրում է փոխ-անդամներին, կարգով, ընտրութեան ժամանակ ամեն մէկի ստացած քուէների քանակութեան համաձայն։

§ 34 Խորհրդի հարցերը նիստերին վճռւում են ներկայ եղող անդամների ձայների հասարակ առաւելութեամբ, իսկ ձայների հաւասարութեան դէպքում Նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս։

§ 35 Խորհրդի պարտաւորութիւններն են՝

ա) բաժանել Խորհրդի աշխատանքները իր անդամների մէջ փոխադարձ համաձայնութեամբ։

բ) հոգ տանել Ընկերութեան միջոցների

պարզացման՝ իր նպատակներին հասնելու համար.

գ) կառավարել կայքերը և պահպանել Ընկերութեան դրամագլուխը.

դ) կառավարել Ընկերութեան հիմնարկութիւնները, կազմել այդ հիմնարկութիւնների պաշտօնեաների համար հրահանգներ, նոյնպէս և հսկել նրանց ներքին կարգ ու կանոնի վերայ.

ե) նշանակել կամ արձակել Ընկերութեան հիմնարկութիւնների պաշտօնատար անձանց։

զ) հսկել Ընկերութեան հիմնարկութիւնների մէջ պաշտօնատար անձանց իրենց պարտականութիւնների անթերի կատարմանը.

է) տեղեկութիւններ հաւաքել Ընկերութեան օգնութեանը դիմողների մասին և տալ համապատասխան նպաստ համաձայն Ընկերութեան միջոցների, նոյնպէս և հսկել կարօտեալների ստացած նպաստների գործադրութեան վերայ.

ը) ըստ կարելոյն յաճախ ստուգութեան ենթարկել Ընկերութեան գոյքերն և գումարները։

թ) պահել Ընկերութեան անդամների ցուցակը.

ժ հսկել տարեկան անդամակցական վճարների իր ժամանակին ստացմանը և չվճարողներին Ընկերութեան ցուցակից հեռացմանը

ի) սահմանել Ընկերութեան հաշուապահութեան և գործավարութեան համար եղանակ.

լ) հսկել կանոնադրութեան ճշտութեամբ գործադրման.

խ) յարաբերութեան մէջ մտնել Ընկերու-

թեան անունից պատշաճաւոր իշխանութիւններ և հաստատութիւնների հետ.

ծ) հրաւիրել Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովները.

կ) կազմել տարեկան նախահաշիւները ու նրա գումարների ու գործունէութեան հաշիւները և ներկայացնել Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը.

հ) կատարել Ընդհանուր Ժողովների որոշումները.

ձ) քննութեան առնել Ընկերութեան անդամների առաջարկութիւնները.

ղ) առաջարկել Ընդհանուր Ժողովի քննութեանը՝ Խորհրդից չլուծուած կամ նրա իրաւունքների սահմաններից դուրս եղած հարցերը.

ճ) վաղորդայն մշակել առհասարակ բոլոր այն խնդիրները, որոնք առաջարկուելու են Ընդհանուր Ժողովին.

մ) կազմել՝ սոյն այս կանոնադրութեան սահմաններից դուրս չգալով՝ Ընկերութեան և նրա ճիւղերի ներքին կարգապահութեան համար հրահանգներ և ներկայացնել Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը.

Ծանօթ. Խորհուրդն իրաւունք ունի կազմել առանձին յատուկ յանձնախմբեր՝ Ընկերութեան հիմնարկութիւններն աւելի մօտիկից կառավարելու համար։

§ 36. Խորհրդի Նախագահը հրաւիրում է անդամներին Ժողովի, ղեկավարում է Ժողովները, հսկում է կանոնագրութեանը, նոյնպէս և Խորհրդի և Ընդհանուր

Ժողովների որոշումների գործադրութեանը, ինչպէս և Ընկերութեան գործերի ընդհանուր ընթացքի վերայ և ստորագրում է Ընկերութեան բոլոր ելից թղթերը քարտուղարի կամ գանձապահի ըստ պատկանելոյն ստորագրութեամբ։

§ 37 Խորհրդի Նախագահի բացակայութեան կամ հիւանդութեան դէպքում՝ Ընկերութեան վերաբերեալ նրա իրաւունքները և պարտականութիւնները ստանձնում է փոխ-Նախագահներից մէկը՝ ըստ կարգի աւագութեան։

§ 38. Քարտուղարը վարում է Ընկերութեան գրագրութիւնը՝ կազմում է Ընկերութեան արձանագրութիւնները, պահում է այբբենական կարգով Ընկերութեան անդամների և Ընկերութիւնից նպաստ ստացող անձանց անուանական ցուցակը, նշանակելով այս վերջինների մասին հաւաքած տեղեկութիւնները, այն է՝ նրանց տուած օգնութեան տեսակի և քանակի մասին, ստորագրում է Ընկերութեան պաշտօնական թղթերը և կազմում է Ընկերութեան գործունէութեան տարեկան հաշիւը։

§ 39 Գանձապահը ընդունում է Ընկերութիւնը մտնող դրամական վճարները և դրամական ու նիւթական նուէրները, կատարում է Նախագահի կարգադրութեամբ՝ հաւաձայն Խորհրդի կամ Ընդհանուր Ժողովների որոշումների, բոլոր դրամական գործողութիւնները և վճարումները դրամով կամ իրեղէններով, պահում է ինչպէս փողի, նոյնպէս և իրեղէնների համար ժապաւենեալ ելից և մտից մատեանները և կազմում է Ընկերութեան այդ գումարների տարեկան հաշիւը։

Ծանօթ.—Գանձապահի ձեռքը եղած փողերի,

ապահովութեան պոլիսների, դոկումենտների և գրքերի, նոյնպէս և գրամական մտից և ելից մասեանների պահելու, այլ և գրամ ընդունելու և վճարելու եղանակը՝ որոշում է Խորհուրդը Վերատուչող Յանձնաժողովի հետ միասին։

§ 40. Ծախսերը կատարւում են նախահաշուի կամ Խորհրդի որոշումների համաձայն։ Անյետաձգելի դէպքերում, նպատակների տալը՝ որոշում է Խորհրդի Նախագահը իր անձնական պատասխանատուութեամբ, բայց Ընդհանուր Ժողովի սահմանած քանակից ոչ աւելի, այն պայմանով միայն, որ նա պարտաւոր է անպայման այդ մասին յայտնել Խորհրդին ի տեղեկութիւն հէնց նրա առաջին նիստում։

§ 41. Ընկերութեան անդամները իրաւունք ունին յայտնել Խորհրդին իրենց բանաւոր կամ գրաւոր կարծիքը՝ Ընկերութեան մէջ բարեփոխումներ կամ օգտակար նորմուծութիւններ մտցնելու մասին։

Առաջարկութիւն անող անդամին՝ Խորհրդից մերժում ստանալու դէպքում՝ իրաւունք է տրւում պահանջել Խորհրդից առաջադրել իր այդ առաջարկութիւնը առաջիկայ Ընդհանուր Ժողովին։ Այդ պահանջը պէտք է անուի ոչ ուշ քան մի ամիս Խորհրի մերժումն ստանալուց յետոյ։ Առանց Խորհրդի գիտութեան՝ Ընդհանուր Ժողովին ոչ մի առաջարկութիւն չէ թոյլատրւում, բացի Ընկերութեան գործերին վերաբերեալ հարցապնդումներից։

§ 42. Խորհուրդը ղեկավարում է Ընկերութեան բոլոր գործերը դէպի պատշաճաւոր միութիւն, համապատասխան նրա գոյութեան նպատակին, ուստի և հարկաւոր դէպքերում ուղարկում է իր անդամին ճիւ-

ղերը տեղն ու տեղը ծանօթանալու գործերի դրութեան հետ և տալիս է Տեղական Վարչութիւններին ղեկավարող ցուցմունքներ, սոյն այս կանոնադրութեան սահմաններում։

§ 43. Խորհուրդը կենդրոնացնում է իր մէջ ճիւղերի դրամագլուխների, կայքերի և այլ միջոցների վերաբերեալ բոլոր տեղեկութիւնները։

§ 44 Իւրաքանչիւր տարուայ վերջին Խորհուրդը կազմում է Ընկերութեան յաջորդ տարուայ ծախսի նախահաշիւը և այդ նախահաշիւը ներկայացնում է Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը Թիֆլիսում, ոչ ուշ քան դեկտեմբերի 15-ը

§ 45. Խորհուրդը մտնող գումարները պրտւում են պետական կամ մասնաւոր բանկեր ցպահանջումն կամ ընթացիկ հաշուով, նայելով թէ որն է աւելի օգտաւէտ և աշխատելով, որքան կարելի է, Խորհրդում պահել ոչ աւելի քան հինգ հարիւր բուբլի,

§ 46 Խորհուրդն ունի իրաւունք՝

ա) կապել ամեն տեսակ դաշինքներ և պայմանագրեր.

բ) դատ բանալ, ուր հարկն է, Ընկերութեան գործերի վերաբերմամբ և պաշտպանել նրա շահերը իր հաւատարմատարների ձեռքով, որի համար և նա տալիս է նրանց իր կողմից առանձին հաւատարմագիր։

§ 47 Ընկերութեան գործերի վերաբերմամբ Խորհուրդը յարաբերութեան մէջ է մտնում բոլոր պետական և հասարակական հաստատութիւնների հետ։

§ 48 Ընկերութեան գործերին վերաբերեալ բոլոր ակտերը և պայմանագրերը, նոյնպէս գումարների պահանջումն փոխատու հիմնարկութիւններից

և առհասարակ այն տեղերից, որոնց յանձնուած է Ընկերութեան դրամագլուխների պահպանութիւնը, նմանապէս և Ընկերութեանը պատկանեալ գումարների փոխադրութիւնը պէտք է ստորագրեն Նախագահը կամ փոխ-Նախագահը և Խորհրդի քարտուղարը։

§ 49 Խորհուրդը տալիս է Տեղական Վարչութիւններին կնիքների ձևեր և մատեանների օրինակներ՝ դրամական վճարները և նիւթական նուէրները գրելու համար։

§ 50 Ամենայն տարի, Տեղական Վարչութիւններից նախընթաց տարուայ հաշիւները ստանալուց յետոյ՝ Խորհուրդը կազմում է ընդհանուր հաշիւ ընկերութեան գործունէութեան, գումարների ելից և մտից և կայքերի դրութեան մասին և այս հաշիւը ներկայացնում է Ընդհանուր Ժողովի վերադնութեանը ոչ ուշ քան մայիսի 15 ը։

§ 51. Ընկերութիւնը, բացի Խորհրդից, ունի նոյնպէս Վերաստուգող Յանձնաժողով, բաղկացած երեք անդամից, որոնք ընտրուում են ամենայն տարի Ընդհանուր Ժողովից։ Յանձնաժողովն ընտրում է իր միջից մի նախագահ։ Յանձնաժողովի մի որևէ անդամի հիւանդութեան կամ ժամանակից առաջ դուրս գալու դէպքում, նրանց փոխարինելու համար՝ ընտրուում են երկու փոխանդամ նոյն կարգով և նոյն ժամանակի համար։

Ծանօթ. Խորհրդի և Վերաստուգող Յանձնաժողովի անդամները միևնոյն անձինք չեն կարող լինել։

§ 52 Վերաստուգող Յանձնաժողովը պարտաւոր է ամենայն տարի վերաստուգել Ընկերութեան գումարները, գոյքերը և դրքերը։ Նրա պարտականութիւնն է

նոյնպէս Ընկերութեան տարեկան հաշուի և նախահաշիւների ստուգելը։ Այս հաշիւները ստուգելու համար՝ Խորհուրդը՝ ընդհանուր ժողովից ոչ ուշ քան երկու շաբաթ, ուր պիտի հաստատուին հաշիւները՝ յանձնում է Յանձնաժողովին այդ հաշիւները և նախահաշիւը։ Յանձնաժողովը իր քննութեան հետևանքների մասին կազմում է արձանագրութիւն և յանձնում Խորհրդին, որը իր բացատրութիւններով ներկայացնում է Ընդհանուր Ժողովին։ Յանձնաժողովի անդամները իրենց վերաքննութիւնների մասին նկատողութիւններ են անում և իրենց քննած դրքերի մէջ։

Ծանօթ. Վերաստուգող Յանձնաժողովը նոյնպէս իրաւունք ունի՝ ըստ իր հայեցողութեան, կամ Ընկերութեան անդամների այդ մասին արած հիմնաւոր և պատճառաբանեալ գրաւոր պահանջի՝ անակնկալ քննութիւն կատարել։

VI ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ.

§ 53. Ընդհանուր Ժողովները հրաւիրուում են թիֆլիսում, տեղական լրագիրների միջոցով, տարէնը երկու անգամ՝ մայիսի 15-ից առաջ—հաշուի և դեկտեմբերի 15-ից առաջ—նախահաշուի քննութեան համար։ Բացի սրանից, Խորհուրդը հրաւիրում է արտաքոյ կարգի ժողովներ հետևեալ դէպքերում, այն է՝ երբ նա այդ անհրաժեշտ կգտնէ, երբ Խորհուրդը կստանայ յայտարարութիւն Ընկերութեան 25 անդամի ստորագրութեամբ, և վերջապէս, երբ այդ կպահանջէ Վերաստուգող Յանձնաժողովը։ Մի խումբ անդամների կամ Վերաստուգող Յանձնաժողովի վիկողմից ընդհանուր ժողով հրաւիրելու պահանջի դէպքում՝ պարտաւոր են նրանք ներկայացնել Խորհրդին գրաւոր յայտարարութիւն,

ցույց տալով այն հարցերը, որոնք անհրաժեշտ են կայցանում արտաքոյ կարգի ժողովի հրաւէրը։

§ 54. Ընդհանուր ժողովը բացում է Խորհրդի նախագահը և առաջարկում է ժողովին ընտրել նախագահ և քարտուղար։ Ընդհանուր ժողովի նախագահը և քարտուղարն իւրաքանչիւր տարի ընտրւում են նոյն ժողովից։ Երբ որ Ընդհանուր ժողովում քննւում է խորհրդի հաշիւը կամ նրա գործունէութեան վերաբերեալ բողոքներ, Խորհրդի կազմին պատկանեալ անդամներից չեն կարող Ընդհանուր ժողովների նախագահ լինել։ Ընդհանուր ժողովները կայացած են համարւում, երբ Թիֆլիսում գտնուող բոլոր անդամների ոչ պակաս քան 1/5 մասը ներկայ է ժողովին. հակառակ դէպքում, չկայացած ժողովի փոխարէն, հրաւիրւում է երկրորդ ժողով, որի համար այլևս չէ պահանջւում անդամների որ և է սահմանեալ թիւ։ Երկրորդ Ընդհանուր ժողովի ժամանակը որոշում են չկայացած Ընդհանուր ժողովին ներկայ եղող անդամները։ Վերջին ժողովի (երկրորդ) քննութեան ենթարկւում են միայն այն գործերն ու հարցերն, որոնք մտած էին առաջին չկայացած ժողովի պարապմունքների ծրագրի մէջ։

§ 55. Ընդհանուր ժողովի պարապմունքներին ենթարկւում են՝

ա) Խորհրդի և Տեղական Վարչութիւնների ընդհանուր հաշիւների քննութիւնը.

բ) Խորհրդի և Տեղական Վարչութիւնների նախահաշուի քննութիւնը և հաստատութիւնը.

գ) Տեղական Վարչութիւնների համար խորհրդից կազմուած հրահանգների քննութիւնը և հաստատութիւնը.

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
C.C.P.A. Публичная Библиотека
7/31 · 1922
ԱՍԱՐՏԱՍԱՆ ՄԱՀԱՆ

դ) Լուծումն զանազան հարցերի [illegible]ների, սոյն կանոնադրութեան [illegible] որոնք առաջարկւում են կամ Խորհրդից կամ Տեղական Վարչութիւնից Խորհրդի միջոցաւ.

ե) որոշումն նպաստի քանակութեան, որը կարող է տրուիլ բացառիկ դէպքերում, համաձայն 40-րդ § Խորհրդի նախագահի կարգադրութեամբ.

զ. Ընկերութեան պատուաւոր անդամների ընտրութիւնը։

է) Խորհրդի, Վերաստուգող Յանձնաժողովի անդամների և նրանց փոխանորդների ընտրութիւնը.

ը) Անշարժ և շարժական կայքեր գնելու, ծախելու, գրաւ դնելու կամ գրաւ առնելու ձեռնարկութիւնը.

թ) Կանոնադրութեան բացատրութիւնը և օրինական ճանապարհով նրա փոփոխութեան նախագծումն։

ժ) Ընկերութեան փակումն։

§ 56. Ընդհանուր ժողովին որ և իցէ առաջարկութիւն ներկայացնել ցանկացող անդամները պարտաւոր են այդ առաջարկութիւնը ենթարկել Խորհրդին կանխապէս վերաձնելու՝ Ընդհանուր ժողովի նիստից առնուազն 7 օր առաջ։

§ 57. Ընդհանուր ժողովի մէջ բոլոր հարցերը վճռւում են ձայների առաւելութեամբ, հաւասար եղած դէպքում, նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս։ Իսկ այն խնդիրներում, որ վերաբերում է գնելուն, ծախելուն, անշարժ կայքերի գրաւ դնելուն, կանոնադրութեան փոփոխութեան, անդամներին Ընկերութեան անուանական ցուցակից դուրս ձգելուն, որոնց գործունէութիւնը չէ համապատասխանում Ըն-

կերութեան շահերին և Ընկերութեան փակելուն— պահանջում է ձայների $^2/_3$ մեծամասնութիւնը։ Ընկերութեան փակման հարցի վերաբերմամբ, որ պահանջում է Ընկերութեան բոլոր անդամների ձայների $^2/_3$ մասը իր բոլոր ճիւղերով—Խորհուրդը թէ լրագրութեան միջոցով և թէ պաշտօնական յայտարարութիւններով կանխապէս ազդարարում է Տեղական Վարչութիւններին, որպէս զի նրանք իրենց Ընդհանուր ժողովների վճիռները ուղարկեն Խորհրդին, որոշելով Ընկերութեան խափանումն ցանկացող և ոչ ցանկացող անդամների թիւը։

VII ՏԵՂԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

§ 58. Տեղական Վարչութիւնները վարում են Ընկերութեան ճիւղերի գործերը, իւրաքանչիւրն իր շրջանի սահմաններում.

§ 59. Տեղական Վարչութիւնները կազմւում են Տեղական Ընդհանուր Ժողովից ընտրուած հինգ անդամից և երկու փոխ-անդամից։ Այս հինգ անդամը իրենց միջից ընտրում են մի նախագահ, մի քարտուղար և մի գանձապահ, վերջին երկու պաշտօնը կարելի է յանձնել և մի անձի։

§ 60. Տեղական Վարչութեան անդամներն ընտրւում են երեք տարով։ Ամեն տարուայ վերջը Տեղական Վարչութեան անդամներից երկուսը թողնում են իրենց պաշտօնը, առաջին երկու տարին միայն վիճակով։

§ 61. Կառավարչական և հասարակական հիմնարկութիւնների հետ ունենալիք յարաբերութիւն-

ների, ժողովներ հրաւիրելու, վճիռներ կայացնելու, ձայներ հաշուելու, թղթեր, արձանագրութիւններ և պարտագրեր ստորագրելու, գումարներ պահանջելու և փոխադրելու և նրանց համար անդորրագիր տալու, նմանապէս գործավարական կարգը որոշելու և մասնագիտական հարցեր քննելու համար առանձին մասնախմբեր նշանակելու վերաբերմամբ—Տեղական Վարչութիւնները առաջնորդւում են այն կանոններով, որոնք սահմանուած են Խորհրդի համար.

Ծանօթ. Որպէսզի Տեղական Վարչութիւնների վճիռները վաւերական համարուեն, անհրաժեշտ է անդամների գոնէ երեքի ներկայութիւնը, որոնց մէջ պէտք է հաշուել նախագահը կամ նրա փոխանորդը. այս անդամներից որևէ մէկի բացակայութեան ժամանակ՝ նախագահը հրաւիրում է հեր թով փոխ-անդամներին։

§ 62. Տեղական Վարչութիւնների մէջից և ելեց գումարների և առհասարակ նրա հսկողութեան ներքոյ գտնւող դրամագլուխների ստուգութեան համար՝ ընտրւում է Տեղական Ընդհանուր Ժողովի անդամներից Վերաստուգող Յանձնաժողով՝ բաղկացած ոչ պակաս քան երեք անձից։

§ 63. Անդամակցական վճարները և դրամական ու նիւթական նուիրատուութիւններն ընդունւում են Տեղական Վարչութիւններում, իւրաքանչիւրն իր շրջանի մէջ, կամ այն տեղերում, ուր Վարչութիւններն իրենք ցոյց կտան,—գրւում են առանձին մատեաններում և այդ մատեաններից կտրած անդորրագիրը տրւում են Վարչութեան գանձապահի ստորագրութեամբ։

§ 64. Իւրաքանչիւր տարուայ վերջը Տեղական Վարչութիւնները կազմում են առաջիկայ տարուայ իրենց ծախսերի նախահաշիւը և այս նախահաշիւը, հոկտեմբերից ոչ ուշ՝ Տեղական Ընդհանուր Ժողովի նիստում քննելուց յետոյ՝ առաջարկում են Խորհրդին, որը նոյն նախահաշիւը իր եղրակացութեան և Ընկերութեան նախահաշուի հետ ներկայացնում է Թիֆլիսի Ընդհանուր Ժողովին քննելու և հաստատելու։

§ 65. Տեղական Վարչութիւնները Խորհրդին ուղարկում են պահելու հետևեալ գումարները՝ անձեռնմխելի, պահեստի և յատուկ գումարները և առհասարակ եկամուտից ստացած այն զեղջերը, որոնք յիշուած են 6-րդ §-ում։

§ 66. Տեղական Վարչութիւններն իրենց ընթացիկ ծախքերը հոգալու համար նախահաշուով որոշուած գումարներից կարող են առձեռն պահել ոչ աւելի քան երկու հարիւր բուբլի, աւելորդ գումարները, ըստ չափու ստացման, ուղարկուում են Խորհրդին պահելու, կամ յանձնում են պետական բանկը, նրա բաժանմունքները, խնայողական դրամարկղները կամ քաղաքային հասարակական բանկերը ցպահանջ կամ ընթացիկ հաշուով, նայելով թէ որը յարմար կամ ձեռնտու կհամարէ Ընկերութեան Խորհուրդը։ Իսկ ուր որ այսպիսի հիմնարկութիւններ չկան, բոլոր յիշեալ ազատ գումարներն ուղարկուում են Խորհրդին ի պահեստ նոյն ճիւղի անունով։

VIII ՏԵՂԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

§ 67. Տեղական Ընդհանուր Ժողովները բացուում են իւրաքանչիւր անգամ ընտրուած ատենապետի նախագահութեամբ. քարտուղարը՝ ըստ ցանկութեան Ընդհանուր Ժողովի՝ կարող է լինել և Տեղական Վարչութեան քարտուղարը։ Ընդհանուր Ժողովը կարող է ընտրել և ուրիշ անձն։

§ 68. Սովորական Տեղական Ընդհանուր Ժողովները հրաւիրուում են յայտարարութեամբ տեղական լրագիրներում, ուր կան լրագիրներ, կամ առանձին կոչերով տարէնը երկու անգամ՝ մարտին—հաշուի, հոկտեմբերին՝ նախահաշուի քննութիւնների համար։ Բացի սրանից Տեղական Վարչութիւնները հրաւիրում են արտաքոյ կարգի ժողովներ, այն ամենայն դէպքերում, երբ կարևոր են համարում այդ, և նոյնպէս, երբ պահանջում է Վերատեսուչ Յանձնաժողը, կամ երբ Վարչութիւններն ստանում են յայտարարութիւն հօրն անդամից ստորագրած, իւրաքանչիւր անգամ կանխապէս յայտարարելով պարապմունքների առարկաները։

Ընդհանուր Ժողովը կայացած է համարուում, երբ ներկայ է գտնուում ոչ պակաս քան անդամների թուի կէսը, հակառակ դէպքում, հրաւիրուում է երկրորդ ժողով, որի համար արդէն այլևս չէ պահանջուում անդամների սահմանեալ թիւ։ Երկրորդ ժողովի օրը որոշում են չը կայացած Ընդհանուր Ժողովում ներկայ եղող անդամները։ Այս երկրորդ ժողովի քննութեանը ենթարկուում են միայն այն գործերը ու խնդիրները, որոնք մտածէին առաջին չը կայացած ժողովի պարապմունքների ծրագրի մէջ։

§ 69. Սովորական Տեղական Ընդհանուր Ժողովների պարապմունքներին ենթարկուում են՝

ա). Տեղական Վարչութեան նախահաշուի քննութիւնը.

բ). Այն հաշուի քննութիւնը, որը առաջարկւում է հաստատութեան համար Խորհրդին՝ Ընդհանուր Ժողովը մտցնելու համար։

գ) Տեղական Վարչութեան կողմից առաջարկուած այլ և այլ հարցերի և միջոցների քննութիւնը․

դ). Տեղական Վարչութեան անդամների, փոխ-անդամների և Վերաստուգող Յանձնաժողովի անդամների ընտրութիւնը․

ե). Ընկերութիւնը փակելու վերաբերմամբ արուած առաջարկութեան քննութիւնը։

§ 70. Տեղական Ընդհանուր Ժողովների մէջ բոլոր գործերը վճռւում են ձայների առաւելութեամբ, նրանց հաւասարութեան դէպքում, նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս, իսկ այն հարցերում, որոնք վերաբերում են Տեղական Վարչութեան անդամների ընտրութեանը, անշարժ կայքեր գնելուն ու ծախելուն և Ընկերութեան փակմանը՝ Տեղական Ժողովները վարւում են համաձայն այն կանոնների, որոնք սահմանուած են Թիֆլիսի Ընդհանուր Ժողովի համար. (Կանոնադրութիւն 57-րդ §)։

XI ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՓԱԿՈՒՄՆ

§ 71. Ընկերութեան գումարների և գործունէութեան վերաբերեալ տարեկան հաշիւները Ընդհանուր Ժողովի կողմից հաստատուելուց յետոյ՝ իւրաքանչիւր տարի երկու օրինակ ուղարկւում է Նորին Կայսերական Մեծութեան Կովկասի Փոխարքայի դիւանատուն և երկուական օրինակ էլ պատշաճաւոր Նահանգապետներին։

§ 72. Եթէ որևէ մի պատճառով Ընկերութիւնը դադարեցնէ իր գոյութիւնը, Ընկերութեան բոլոր մնացած դրամագլուխն ու կայքը գործ են դրւում ազգօգուտ գործերի վրայ, համաձայն սոյն կանոնադրութեան՝ Ընկերութեան բոլոր ձայների $^2/_3$-ի որոշումով, բացի այն գումարներից և կայքերից, որոնք՝ Ընկերութիւնը փակուելու դէպքում, նախատեսնուած և որոշուած են հէնց նուիրողների կողմից։

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А Публичная Библиотека
7/XI. 1922
имени А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0221752

42.805